

Vrienden In Flanders Fields Museum

Driemaandelijkse nieuwsbrief

Afzendadres: Kenniscentrum,
Sint-Maartensplein 3, B-8900 Ieper
Afgiftekantoor 8900 Ieper 1 - P3A9021

België - Belgique
P.B.
8900 Ieper 1
BC 6308

VIFF *flash*

SEPTEMBER – OKTOBER – NOVEMBER 2012

44.1

GASTBIJDRAGE

Beste VIFF,

Wie het vernieuwde In Flanders Fields Museum reeds bezocht, wellicht de meesten onder u, heeft kunnen vaststellen dat quasi niets van het vorige werd behouden. De vernieuwing is compleet met gebruik van de meest actuele informatietechnieken. De essentie van het museum, het verhaal en boodschap, werd evenwel behouden: "Wat doet een oorlog met de mens? Oorlog kent alleen maar slachtoffers. Nooit bracht een oorlog de vrede."

Deze gedachte, die ver de komende herinneringsperiode "100 jaar WOI" overschrijdt en tevens alle daaropvolgende en actuele conflicten overspant, willen wij als Vrienden van IFFM mee ondersteunen en uitdragen. Deze gedachte dient tevens de leidraad te zijn bij de vele herdenkingen die naar aanleiding van "100 jaar WOI" plaats zullen vinden.

En hierbij citeer ik uit "Vergeefsheid" van onze vriend wijlen professor Koen Koch dat hij schreef voor zijn vrienden: *"Dat oorlog niet zo'n goed idee is, dat herinneren alleen betekenis heeft vanuit Europees perspectief en niet gericht moet zijn op het repeteren van het vijanddenken, maar anderzijds mogen de slachtoffers niet vergeten worden en moeten juist de misdaden van de politici en de generaals uitdrukkelijk benoemd worden."* en *"Ik wil tot het laatst al die verantwoordelijke politici en generaals, ook die van nu met hun zogenaamde vredesoperaties ter verantwoording blijven roepen. Oorlog is een slecht idee, ik kan de leugens erover niet meer horen."*

Samen met het museum willen ook wij als vrienden een nieuw elan nemen om dit gedachtegoed te blijven uitdragen en wel op twee vlakken.

In eerste instantie willen wij het aantal vrienden van IFFM zoveel mogelijk uitbreiden. Daar mond-aan-mond reclame vaak de meest efficiënte blijkt, doen wij een beroep op u allen om vrienden en kennissen, die zich in dit gedachtegoed kunnen vinden, aan te spreken om VIFF te worden. Om dit te ondersteunen wordt een nieuwe viertalige flyer ontworpen die wij in de loop van september ter beschikking zullen stellen en die tevens aanwezig zal zijn in diverse infostands op de Dienst Toerisme, het Museum en Kenniscentrum.

We willen echter ook uitbreiden in de breedte in de waaier van activiteiten. Daarom besloot de Raad van Bestuur tot het oprichten van het Fonds Koen Koch. Hiertoe wordt een protocol en de oprichting van een beoordelingscommissie ad hoc voorbereid. Met dit fonds willen we studenten of stagiaires helpen en financieel ondersteunen bij hun studiewerk over de Eerste Wereldoorlog in de Ieperboog, of met betrekking tot de collectie van het IFF-museum. Dergelijke studies en/of stages kunnen een meerwaarde betekenen voor het Kenniscentrum en de toegankelijkheid en ontsluiting van de beschikbare informatie bevorderen.

Op deze wijze willen de Vrienden van het IFF-museum het gedachtegoed en werk van Koen Koch verderzetten. Koen Koch (Amsterdam, 30 juni 1945 - 21 januari 2012) was hoofddocent politicologie aan de Universiteit van Leiden en hoogleraar Internationale betrekkingen aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Zijn bijzondere belangstelling ging uit naar de mechanismen van oorlog en vrede.

Wij houden u zo spoedig mogelijk op de hoogte van de officiële voorstelling, in het bijzijn van Koens familie, van de oprichting van het Fonds Koen Koch.

Gilbert Ossieur
Voorzitter VIFF

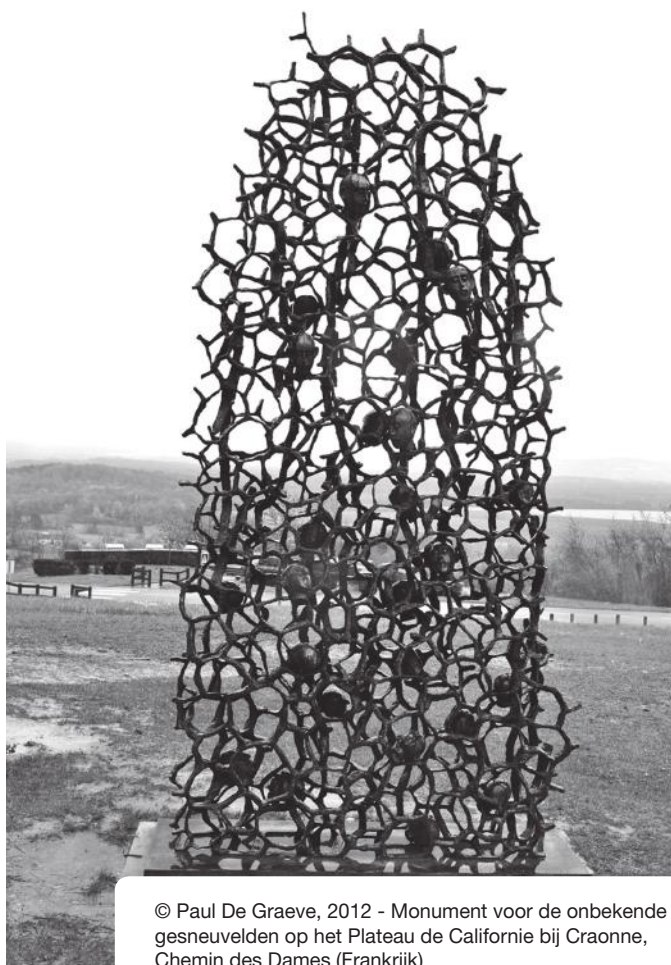
Redactie	Patrick Bracke, patrick.bracke@gmail.com
Verantw. uitgever	Gilbert Ossieur, gilbert.ossieur@skynet.be Wieltje 11, 8900 Ieper
Bijdragen	René Degryse, rene.degryse@skynet.be Paul Desmet, desmet.micallef@gmail.com Gilbert Ossieur, gilbert.ossieur@skynet.be Geert Spillebeen, geert.spillebeen@euronet.be Chris Spriet, cspriet@gmail.com Johan Van Duyse, johan.vanduyse@hotmail.com
Vorm	B.AD
Auteurs zijn verantwoordelijk voor hun tekst. Voor gehele of gedeeltelijke overname is toestemming van de auteur vereist.	
Deadline voor volgende aflevering: 4 NOVEMBER 2012. Mail uw bijdrage naar flash@vriendeniff.be.	

Postadres VIFF: Kenniscentrum
Sint-Maartensplein 3, B-8900 Ieper
057 / 23 94 50

www.vriendeniff.be
info@vriendeniff.be

© Jef Hoornaert (jef.hoornaert@telenet.be), 2012 – “Wimereux, een klein badstadje aan de Noord-Franse Côte d’Opale, is de rustplaats van de Canadese arts John McCrae, alom gekend door het aangrijpende gedicht “In Flanders fields the poppies blow ...” Op weg naar het plaatselijke kerkhof, op zoek naar z’n graf, ontdekken we de Rue McCrae, een klein straatje met eenvoudige woningen – à la Raveel - in de bovenstad. In Wimereux kennen niet zoveel mensen de historiek rond Mc Crae.”

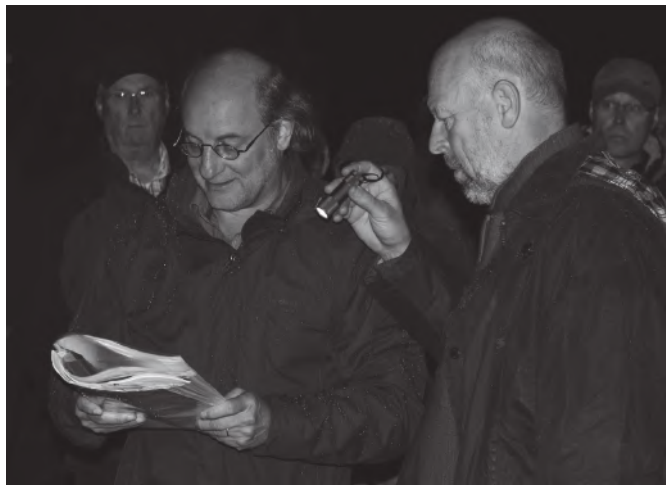

© Paul De Graeve, 2012 - Monument voor de onbekende gesneuvelden op het Plateau de Californie bij Craonne, Chemin des Dames (Frankrijk)

© Diederik Vandenbilcke, 2012 – Oorlogsmonument te Vitry (Frankrijk)

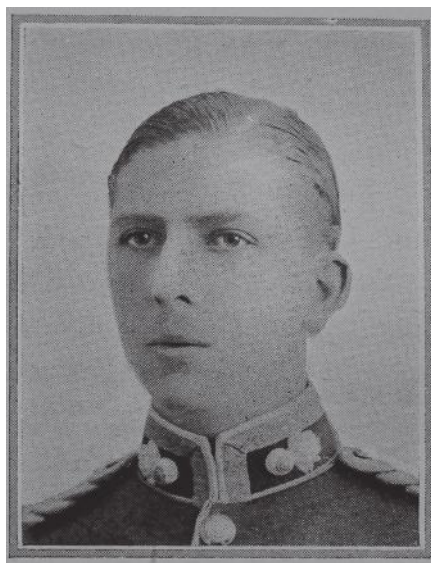
SFEERBEELDEN REDMOND-HERDENKING
DONDERDAG 7 JUNI 2012

HET ONTROERPARCOURS VAN ...

Deze nieuwe rubriek staat open voor al wie een speciaal plaatsje in haar of zijn hart heeft voor een plaats, een flard muziek, een boek, een foto, een film, een relict ... waarbij de Grote Oorlog een rol speelt en waarbij men zelf de magie wat er toen gebeurde heel bewust beleeft. We zien graag uw bijdrage (ongeveer een A4-tje groot) tegemoet. We bijten de spits af met een bijdrage van Geert Spillebeen, Radio 1-journalist én VIFF-lid.

Geert Spillebeen: Mini-monument voor maxi-verdriet

Hoe vaak bracht de Michelinkaart mij niet naar Neuve-Chapelle in Noord-Frankrijk? Tot bij Café de la Bombe, 15 kilometer over de grens. Voor de gps-gebruikers: nr.1, Rue d'Estaires. De staminee is onlangs herdoopt tot La Bonne Table, helaas. Dat eet lekkerder. Maar Bonne of Bombe, het verleden veeg je er niet weg. Pal voor de deur staat het Indische Monument: Sir Herbert Bakers schitterende parel voor de Indische doden en vermisten van de "Great" War in Frankrijk en België. Hij verbaast me nog bij elk bezoek. Alvast

opgepoetst voor 2014-18, verblindend wit in de zon: de duizenden namen op India's Memorial in France doen pijn aan de ogen. Voor hen was er geen "schreve", oorlog stopt niet aan de grens.

Het contrast van deze perfecte Oosterse parel met de nonchalante Zuiderse oase op de Portugese begraafplaats 200 meter verderop is treffend...

Toch is het die ene grijze steen in het gras naast Le Mémorial Indien die mij al jaren fascineert. Waarom kan ik er niet voorbijrijden zonder die solitaire

gedenksteen aan te raken? Waarom beroert hij me meer dan het 'memoriaal' waar de smart van duizenden gezinnen van de muren hoort te druipen? Omdat die aparte steen het verdriet van een vader en moeder tastbaar maakt. Geen enkele reisgids kon mij uitleggen waarom onderluitenant Crichton (3e bataljon, London Regiment Royal Fusiliers) een eigen steen kreeg, een twee meter hoge privé-cenotaaf. Tot het wereldwijde web werd gespannen, het internet met z'n antwoord op alles. In m'n hoofd had ik me al een beeld van

die arme kerel gevormd: kleine adel, verwende dandy, country house, ouders die wilden pronken met hun steen, hun officier, statussymbool... Een jongeman die de kans op avontuur en heldendom greep, maar bedrogen uitkwam. Dat laatste klopt alvast.

De oplossing van het mysterie (met dank aan Barrie Thorpe, WFA) doet echter niks af aan m'n fascinatie, integendeel! Ik zie vooral de onpeilbare troosteloosheid van de ouders...

Cyril Crichton, Oxford-rechtenstudent met een gouden toekomst, meldt

zich voor de oorlog. Eerst naar Malta gestuurd, in 1915 naar Frankrijk. Enige zoon van een Londense goudsmid. Cyril is net geen 22 wanneer hij sneuvelt op de eerste dag van de Slag bij Neuve-Chapelle: 10 maart 1915. Zijn bataljon moet de Indische Meerut Divisie ondersteunen bij de aanval op een koppige Duitse stelling bij La Bombe, toen Port Arthur genoemd. Rond 5 uur 's ochtends gaat de jonge officier met zijn mannen over the top. Ze schreeuwen zichzelf moed toe en rennen ten aanval over zwaar gehavend

terrein, in het volle zicht van de vijand. "Follow me!" roept Cyril. Al na enkele meters wordt hij geraakt in het been. Hij staat op, strompelt voort, roept: "Charge!" Daarop maakt de Duitse scherpschutter zijn werk af...

De klop op de deur. Een telegram. Lionel en Fanny Crichtons wereld stort in. Een jaar later schrijven ze aan de oorlogsgravencommissie (CWGC): "Kunt u ons a.u.b. verzekeren dat er goed voor Cyrils graf wordt gezorgd?" Maar het wemelt er van de graven en ze zijn ongerust. Enkele dagen na Wapenstilstand vragen ze het graf van hun zoon te laten waar het is, op het kruispunt. Ze willen er een lapje grond kopen. De volgende zomer trekt vader Lionel naar Frankrijk. De klap is dubbel hard: zijn kaart klopt niet. Soldaten wijzen hem de plek waar Cyrils kruis heeft gestaan: "Hier ongeveer". In het omgewoelde landschap vindt hij zijn enige kind nergens.

Drie jaar later vindt de CWGC een soort grafopening op die plek, met een kaartje van mama Fanny. Het is enkel een hoopje aarde, door de burgemeester opgeworpen, als tijdelijk aandenken. Intussen laten de ouders een kleine cenotaaf op hun perceeltje zetten: een klassiek aandenken voor een dode zonder graf. Madame Charlan van herberg La Bombe verzorgt het perkje. Maar in 1923 wordt ze ziek. Vader Crichton regelt het onderhoud met de CWGC, tegen betaling en bij testament.

Maar geld brengt geen troost als er geen lichaam is. Op 27 februari 1925 stuit een ploegende boer aan de andere kant van de weg op Cyrils stoffelijk overschot en persoonlijke spullen: o.a. een zijden zakdoek en z'n naamplaatje. Hij wordt bijgezet op Le Touret Military Cemetery. (Bezoek waard, met memoriaal voor de veldslag, 4km richting Richebourg.) Tot aan hun dood - de vader sterft in 1938 - blijven Lionel en Fanny Crichton hun zoon én de kleine cenotaaf bezoeken.

Gelukkig weten ze niet dat Duitse soldaten in 1940 op de steen en het Indische monument schieten. Later ramt een auto de herdenkingssteen. Alles wordt vakkundig hersteld. Als de weg in de jaren '60 wordt verbreed, verhuist de mini-cenotaaf voor 2LT Crichton definitief naar de grasberm naast Le Mémorial Indien. Ga hem ook eens groeten...

Geert Spillebeen

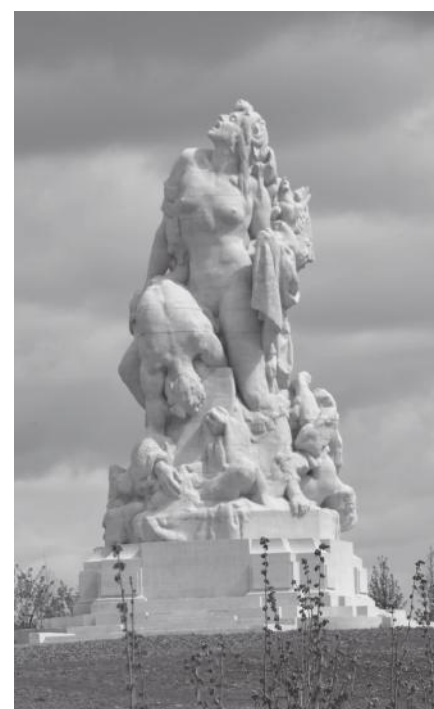

HET NIEUWE MUSEUM IN MEAUX: ALS JE VANZELEVEN LANGS DE MARNE PASSEERT... VIFF bezoeken Musée de la Grande Guerre Pays de Meaux, 21 april 2012

en vertellen zo ook over de 'grote vooruitgang' tussen 1914, de eerste slag aan de Marne en 1918, de tweede slag. De duiventransportvrachtwagen (25-letterwoord) is wellicht een van de meest onverwachte bezienswaardigheden en daarom ook zo populair. De Renault-taxi die in de beginmaanden van de oorlog vanuit Parijs zoveel soldaten naar het front bracht, wellicht het meest symbolische.

Ronduit schitterend vind ik de manier waarop museum en architectuur gecombineerd zijn. Architect Christophe Lab bouwde een soort bunker op de helling van de Meauxheuvel en speelde het klaar om buiten- en binnenkant van het museum te integreren. Zo is er buiten een, weliswaar niet simpele, kaart op de grond te lezen, en kan men van binnenuit via, laat het ons kokers noemen, deze kaart bewonderen op plaatsen waar het 'toe doet'. De Franse en Duitse trancheés zijn er een voorbeeld van. Beter kan ik het helaas niet uitleggen.

Wat doen vrienden van het In Flanders Fields Museum in het 'intermuseum'-tijdperk, de periode tussen het sluiten van hun oude en het openen van hun nieuwe? Juist ja, een ander WO1-museum bezoeken. Zaterdag 21 april bezochten we het spiksplinternieuwe museum in het Franse Meaux (departement Seine-et-Marne). Pas op 11 november 2011 werd het geopend. Meaux, een stadje met een opmerkelijke kathedraal, was tot voor kort alleen bij onze 'die-hards' gekend om zijn gigantisch oorlogsmonument dat de Amerikanen in 1932 aan de Fransen schonken en dat ik, eufemistisch en beleefd als ik ben, als van een zware dramatiek getuigend, omschrijf.

Voor de haastige lezer die ineens wil weten of hij vierkluwens naar Meaux moet om het tekort in zijn kennis bij te spijkeren, komt nu het einde van dit artikel. 'Als je in de buurt bent, of die avond graag in Parijs wil vertoeven, stip dit museum dan zeker aan. Maar in je agenda een dag-heen-en-weer Meaux inschrijven, dat ga je hier niet lezen. Tenzij de vrienden er nog eens naartoe gaan natuurlijk :-)).

Voor de meerwaardlezers onder ons komt nu het meer diepgaand verslag 'mijner impressies'. Meaux is een mooi, interessant en modern museum. Om het te 'lezen' is het belangrijk te weten dat ene Jean-Pierre Verney zo'n 50.000 documenten en objecten in zijn privécollectie had zitten (jawel). Eresaluut voor die man en zijn levenswerk dat hij graag bewaard had geweten. Wel, zijn verzameling vormt de indrukwekkende basis van Meaux. Uniformen, artilleriestukken, zaken uit het dagelijks leven van de soldaat, van de burger, van aan en van achter het front, documenten, affiches (zelfs in het Nederlands), je noemt het en hij had het in zijn verzameling en het is nu te zien in het museum. Al deze zaken zijn keurig weergegeven in ofwel het tijdslijnparcours, ofwel in de themagebonden zalen of kasten. Er is duidelijk nagedacht over hoe al deze zaken te presenteren. En er is goed over nagedacht. Maar straks meer hierover.

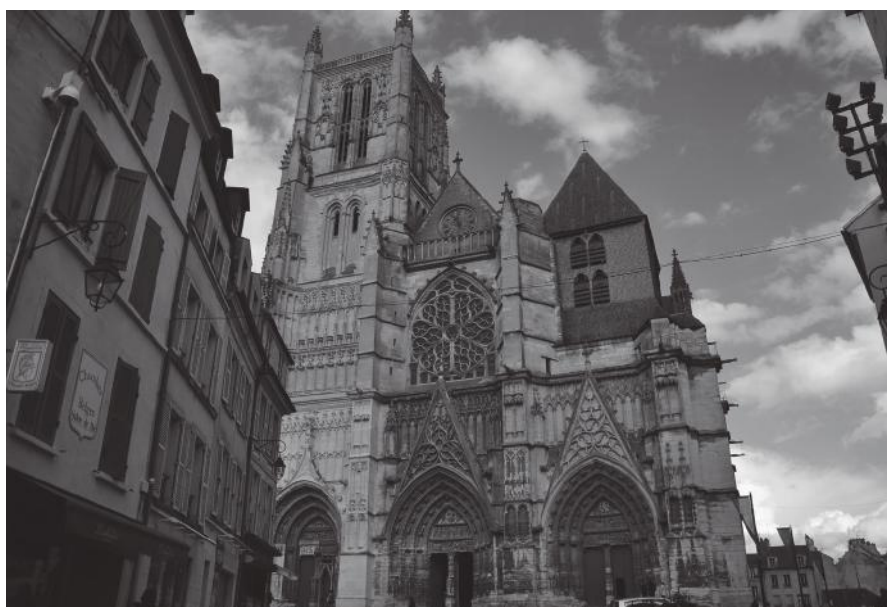
Overdonderend aanwezig zijn ook de grote spectaculaire stukken. Een tank en een vliegtuig zijn prominent aanwezig

Het museum speelt in op de zintuigen: geluid, films, tastbare objecten, het is er allemaal. En in het begin probeert men echt wel om het ontstaan van de eerste wereldoorlog te duiden, meer nog, men slaagt er zelfs in. Het hoeft niet te verbazen dat het jaar 1870 hierbij een cruciale rol speelt? Zijn we in Frankrijk of zijn we het niet?

Je krijgt veel, heel veel te zien in het museum. En er is, zoals al gezegd, goed over nagedacht hoe het te presenteren. Wie ben ik dan om met de indruk buiten te gaan dat rond die geweldige waardevolle enige unieke collectie een museum is gebouwd? Dat er eerst de objecten waren en dat men daarna gezocht heeft naar een rode draad?

Of het voor mensen die via Meaux voor het eerst in aanraking komen met 14-18 voldoende vertelt waarom die vier jaar en wat er toen gebeurde zo essentieel zijn? Geen vriend van het In Flanders Fields Museum die het nog vertellen kan, zeg ik maar voor jullie. Daarvoor weten we wellicht iets te veel van 'die tijden' en de impact op vandaag. Maar dat het

museum razend interessant is voor de specialisten onder ons, dat staat buiten kijf, en vertelden mij veel van onder indruk zijnde vrienden. Het scherpt de honger voor hen die nog meer willen zien en weten en steeds meer weten dat ze steeds weer willen weten.

Johan Van Duyse

Italië in de Eerste Wereldoorlog

De Eerste Wereldoorlog, dat was niet alleen het Westelijke front. Gelukkig vergeten de Vrienden de andere brandhaarden niet: er was reeds een reis naar Slovenië en in september 2012 gaat het naar Italië. Bij deze reis hoort een syllabus waaruit we de bijdrage publiceren van VIFF-bestuurslid Paul Desmet.

The Italian front

“Imagine Ypres having forty-degree rock slopes with trenches chiseled out of solid stone. Imagine, however, advancing up mountain slopes, over barren rock, in dense cloud and howling wind or in a horizontal blizzard of sleet and snow.”

Het Italiaanse front

Omwille van de dimensies van de Eerste Wereldoorlog aan het Westelijk Front hebben West-Europese historici al te lang aan het Italiaanse front te weinig aandacht besteed en waren wij, gewone burgers, ons nauwelijks bewust dat diezelfde oorlog zich ook daar had afgespeeld. De in dit verband tijdens de voorbije jaren genomen Ieperse initiatieven zijn daarom meer dan welkom.

Italië en zijn identiteit

Aan het begin van de 20e eeuw was Italië, niettegenstaande de Italiaanse Eenmaking enkele decennia voordien, nog meer dan de meeste andere landen in Europa, op zoek naar zijn eigen identiteit. De zgn. Eenmaking door Cavour en Garibaldi was nog niet echt voltooid. Vooral in het Noord-Oosten lagen de grenzen nog niet vast. De eeuwenoude spanningen tussen de Latijnse, Germaanse en Slavische culturen en talen, die elkaar in Noordoost-Italië raken, waren nog niet voorbij. De “Italia Irredenta”-beweging

van de tweede helft van de 19e eeuw betekende letterlijk, dat visionaire leiders erin slaagden om er steeds meer Italianen van bewust te maken dat “Italië vanwege de internationale gemeenschap nog steeds niet gekregen had waarop het land recht had”.

Europese context

Italië had het nog altijd niet verteerd, dat het Congres van Wenen in 1815 een aantal Italiaanssprekende gebieden aan Oostenrijk-Hongarije had toegekend. Tot overmaat van ramp werd in 1867 de Italiaanse vloot voor de Dalmatische kust door Oostenrijk verslagen. De koloniale ambities van zowel Frankrijk als Italië waren er oorzaak van dat Italië zich in 1882 schoorvoetend aansloot bij de Triple Alliantie van Duitsland-Oostenrijk-Hongarije.

De Italiaanse neutraliteit en de Triple Entente

Bij het begin van de vijandelijkheden in 1914 doet Oostenrijk-Hongarije aan Italië beloftes i.v.m. Zuid-Tirol, maar Italië vertrouwt het niet en

blijft neutraal.... In 1915 eist Italië in Wenen de uitbreiding van haar gebied met Trentino, Friuli Giulia tot aan de Isonzo, Istrië en Dalmatië. In hetzelfde jaar hoopt de Triple Entente (de Geallieerden, bestaande uit Groot-Brittannië, Frankrijk en Rusland) een nieuw front te kunnen openen tussen Italië en Oostenrijk-Hongarije om de Duits-Oostenrijkse Alliantie te verplichten troepen weg te halen van het Westers Front en op die manier dat front te verzwakken.

Daarom dringt Groot-Brittannië er bij de Italiaanse autoriteiten op aan om zich aan te sluiten bij de Triple Entente. Indien Italië zou deelnemen zou Groot-Brittannië er, in akkoord met de andere leden van de Entente voor instaan, dat er voor Italië, ingeval van overwinning, ernstige territoriale compensaties volgden. Verschillende scenario's deden hierbij de ronde. Zo was er bijvoorbeeld een eerste maximale versie waar men het had over: Zuid-Tirol, Isonzo, Istrië en Dalmatië; een deel van Turkije bij het uiteenvallen van het Ottomaanse Rijk; controle over Albanië en de Dodecanesos-eilanden. In de definitieve versie echter die op 25 april 1915 in Londen ondertekend werd bleef het evenwel beperkt tot: Zuid-Tirol, Istrië en de Dalmatische kust tot aan Split.

Italië treedt toe tot de Triple Entente

De positieve reactie van Italië, gesteund door Mussolini en zijn Jong-Socialisten,

die zich bij het begin van de oorlog nog afzijdig hadden opgesteld, betekende helemaal niet dat Italië voldoende voorbereid was om oorlog te voeren: het niet goed getrainde Italiaanse leger, het ontbreken van de nodige munitie en wapens en het nog bovenmatig gebruik van paarden i.p.v. voertuigen voorspelden weinig goeds.

Een front van de Zwitserse grens tot aan de Adriatische Zee

Het front in Italië tussen de Italiaanse en de Oostenrijks-Hongaarse troepen zou tijdens de daaropvolgende maanden geleidelijk vorm krijgen en lopen vanaf het uiterst zuidoostelijk punt van Zwitserland aan de Stelviopas tot aan de Adriatische Zee ten oosten van Venetië bij Lido di Jesolo en daarbij de volgende grillige lijn volgen:

- Via de Passo di Tonale naar het Adamello-gebergte, doorheen de Val di Genova en de Valle Rendena naar de Valli Giudicarie ten oosten en noordoosten van het Gardameer.
- Daar maakt het front een bocht van 90° in oostelijke richting en bereikt Rovereto ten zuiden van Trento via de noordelijke punt van het Gardameer.
- Ten noorden van Rovereto gaat het dan langs Folgaria naar de Val Sugana, het gebied van de Monte Ortigara waar in juni 1917 een bloedige en nutteloze veldslag zou worden geleverd.
- Even ten noorden van het Monte-Grappa-gebergte en de Col de Beretta steekt het front de Brenta-rivier over om kort voorbij Feltre de Piaverivier te bereiken.
- Vanaf daar volgt het Italiaanse front tenslotte de Piave in zuidelijke en zuidoostelijke richting tot aan de Adriatische Zee.

De grote oorlogsfeiten

Twee grote feiten beheersen de Italiaanse deelname aan de Eerste Wereldoorlog: ten eerste de 3 laatste

Isonzo-veldslagen waar van beide kanten honderdduizenden soldaten bij betrokken waren, het aantal gesneuvelden en vermisten enorm was en de Italianen zich finaal vernederd moesten terugtrekken; ten tweede de Piave- en Vittorio-Veneto-veldslagen waarbij de Italianen erin slaagden om met behulp van de Engelsen, Fransen en Amerikanen het Oostenrijks-Hongaarse leger een verpletterende nederlaag toe te dienen, waarvoor Italië evenwel in Versailles niet naar behoren beloofd zou worden.

De minder belangrijke veldslagen

Alle andere veldslagen tussen 1915 en 1918 waren, hoe bloedig ze in bepaalde gevallen ook waren, minder betekenisvol. We vermelden hier bijvoorbeeld de slag op het Asiagoplateau of "Strafexpedition" van mei 1916 en de Ortigara-slag van juni 1917 die, na al de ellende die beide kampen daarbij moesten ervaren, achteraf bekeken noch voor de ene noch voor de andere iets hadden opgeleverd. De enkele veldslagen in het noordelijk gedeelte van het front waren evenmin van groot belang en hebben enkel hun weg naar de geschiedenisboeken gevonden omwille van het nooit eerder ervaren gletsjerterrein waarop ze werden uitgevochten.

Ook daar echter heeft het Italiaanse leger geen moeite gespaard om op alles voorbereid te zijn. Nemen we het legendarische voorbeeld van het zware artilleriekanon 149 G: met het oog op de uiterst moeilijke voorwaarden waarin confrontaties in het gletsjergebied in het noorden zich afspeelden en de enorm belangrijke rol die dit wapen vanop grote hoogte kon spelen, waren zowat 100 Italiaanse soldaten liefst 3 maanden onderweg om het gedrocht naar de top van de Cresta Coce te slepen op 3276 meter hoogte.

Militaire leiders

Omdat generaals in een oorlog niet onbelangrijk zijn loont het beslist de moeite om, vooraleer wat meer ingegaan wordt op bepaalde van de veldslagen, hier een paar namen te vermelden.

Daar is vooreerst de Italiaanse generaal **Luigi Cadorna**, prototype en exponent van het eerder zwakke Italiaanse leger en stafchef van 1915 tot 1917. Zonder een echt persoonlijke opinie of visie volgde hij haast blindelings de politieke instructies van Rome. Zijn tekort aan flexibiliteit stond de soms dringend nodige tactische mobiliteit in de weg. Daarnaast liet zijn hiërarchisch denken geen ruimte aan zijn ondergeschikte officieren om enige persoonlijke verantwoordelijkheid te nemen.

Na de catastrofale nederlaag in Kobarid in oktober 1917 werd hij vervangen door **Armando Diaz**, die voorwaar uit ander hout gesneden was. Zijn strategie werd gekenmerkt door flexibiliteit, decentralisatie, beweeglijkheid en het gebruik van de infiltratietaktiek waarmee de vijand reeds lang voordien had laten blijken dat die taktiek vaak levensnoodzakelijk was.

In het Oostenrijks-Hongaarse kamp werd na het overlijden van keizer Frans-Jozef in november 1916 door zijn opvolger Karel I generaal **Arz von Straussenberg** tot opperbevelhebber van de Oostenrijks-Hongaarse strijdkrachten benoemd. Hij miste echter de autoriteit om de aartsrivalen, de generaals Conrad en Borojevic die het leger op het terrein moesten leiden, te dwingen samen te werken.

Generaal **Conrad** (Franz Graf Conrad von Hötzendorf), een goede vriend van de vermoorde aartshertog Franz-Ferdinand, was geen groot militair leider. Hij ging Straussenberg vooraf als opperbevelhebber, maar had

meteen in 1914 reeds bewezen dat hij, zowel aan het Servische als aan het Russische front, in feite niet wist hoe zijn leger moest optreden. Zonder enig politiek doorzicht liet hij altijd weer zijn voorkeur blijken voor preventieve verrassingsaanvallen.

Zijn rivaal, generaal **Boroëvic** (Svetozar Boroëvic von Bojna), bevelhebber van het 5e Oostenrijks-Hongaarse Leger en Brigade-generaal sinds 1916, was als meest gedecoreerde Oostenrijkse officier van de Eerste Wereldoorlog, een veel behoedzamer type. Hij verzette zich tegen een Oostenrijks offensief aan het Piave-front, maar gaf uiteindelijk toe aan de druk van Straussenberg die bij die gelegenheid de Oostenrijks-Hongaarse troepen over de twee rivaliserende generaals gelijkmatig zou verdelen.

Status-quo-veldslagen op Italiaanse bodem

Italië zette met het Morbegno Bataljon zijn eerste stappen in de Eerst Wereldoorlog in juni 1915 door het bezetten van de Conca Presena in het Adamello-gebergte waarmee het de Oostenrijkse "Landschützen" weliswaar verraste, maar vooral tot het inzicht kwam dat het onvoorbereid was. Vanaf dat ogenblik sloeg de oorlog over naar de Isonzo-vallei en zou hij voor het einde van het Isonzo-avontuur in oktober 1917 slechts tweemaal in Italië zelf tot een zware veldslag leiden, nl. met de zgn. "Strafexpedition" van mei 1916 en de Ortigara-veldslag in juni 1917.

De "Strafexpedition" van mei 1915

"Strafexpedition"? Grootheidswaan-denken van een onderdaan van het Habsburgse keizerrijk? Of een preventieve slag a-la-Bush vanwege de arrogante soldaat Conrad? Of wilde generaal Conrad met deze verrassingsaanval tussen de 5e en 6e Isonzo-slag de Italianen ontmoedigen?

Hoe dan ook, met de "Strafexpedition", ook wel "Trentino Offensief" "Asiago-veldslag" of "Battaglia degli Altipiani" genoemd, wou hij blijkbaar oprukken naar de Venetië-Trento-lijn en aldus het Italiaanse 2e en 3e Leger isoleren.

Angst op het laatste ogenblik zette hem echter aan om de Duitse generaal von Falkenhayn te verzoeken hem enkele aanvullende divisies te sturen die op dat ogenblik aan het Oosters Front, meerbepaald in Galicië, actief waren. Duitsland, dat nog niet in oorlog was met Italië, liet via von Falkenhayn blijken, dat Conrad beter van zijn plan zou afzien, wat Conrad weigerde. Generaal Cadorno wou intussen de rapporten van zijn spionnen niet geloven dat er een offensief op til was.

De Oostenrijkse troepen trokken ten aanval over een breedte van 50 km, maar stonden tegenover 250.000 Italianen en begin juni was het mooie liedje reeds voorbij. Doordat de Russen in Galicië het initiatief overgenomen hadden en zelfs Oostenrijks gebied waren binnengedrongen moest Conrad de helft van zijn troepen afstaan om het Oostenrijks gedeelte van het Galicië-front te versterken.

De Oostenrijkse troepen in het Asiago-gebied waren bijgevolg verplicht terug te trekken van de posities die ze hadden ingenomen en dropen af zonder resultaat. Het bilan: nihil!

76.000 slachtoffers langs de Italiaanse kant en 83.000 langs de Oostenrijkse kant. Terloops weze hier vermeld dat dit de enige veldslag was waaraan Mussolini in de Eerste Wereldoorlog echt deelgenomen heeft.

De Ortigara-veldslag van juni 1917

Midden doorheen de Isonzo-veldslagen waren er aan het front in Italië telkens weer kleine schermutselingen, maar de slag om de Ortigara-berg maakte daar wat omvang en verliezen betreft

de tweede grote uitzondering op. Het werd een 19-dagen-lange slijtageslag waarbij 2 Italiaanse elite-eenheden, nl. de 52e Alpini Infanteriedivisie en het 9e Bersaglieri Infanterieregiment zeer zware verliezen leden. De slag ging de Italiaanse geschiedenis in als "het Calvarie van de Alpini" of de "Tomba degli Alpini" die 12.633 van hun 15.000 man als gesneuveld, zwaargewond, gevangen genomen of vermist verloren. Met zoveel tegenstand vanwege de "Eiserne Korps"-regimenten en de lichte infanterie van "Kaiserjäger" en Feldjäger" hadden ze niet gerekend.

Het begon in de vroege morgen van 10 juni als de Italianen enkele bergtoppen op het noordelijk gedeelte van het Asiago-plateau, ondermeer de Ortigara even ten zuiden van de Val Sugana, wisten te bezetten en vele Oostenrijkse troepen uit hun posities verdreven. Van 11 tot 15 juni werd het hele Asiago-plateau echter door regen en mist verstikt en beide kampen beleefden de hel in hun pogingen om alsnog een stap vooruit te geraken. Vanaf 18 juni zetten de Italianen niet minder dan 145 vliegtuigen in tegen de Oostenrijkse bevoorradingsroute langs de Val Sugana.

De ene dag was de Ortigara-top in handen van de Italianen, de volgende dag van de Oostenrijkers en zo ging het dagenlang door... Vanaf 22 juni vuurde de Oostenrijkse artillerie 250 ton explosieven af op de Italiaanse posities. De tot wanhoop gedreven Italianen moesten hun toevlucht nemen tot stokken, messen, stenen en rotsblokken....

De positieve uitgangspositie van de Italianen bij het begin werd volledig tenietgedaan en de Ortigara-slag was uiteindelijk een volledig nutteloze onderneming geweest.

Wordt vervolgd.
Paul Desmet.

REMEMBRANCE

voor Edward Alexander (Ted) KEID

(°01.1889 - † 02.11.1917 Poperinge)

Feel the Spirits Tour 2012 - Lijssenthoek Military Cemetery Poperinge – 11 juli 2012

De familie

De broers Keid zijn afkomstig uit Graceville, in 1900 een dorpje in de buurt van Brisbane, Queensland, Australië, nu vergroeid tot een voorstad ervan.

De grootouders van de 6 broers en zus Ethel, Charles Georges Keid en Jane Walker waren afkomstig van Brixton, Surrey, Engeland, en immigrerden in 1849 samen met broers Henry en Thomas, en hun resp. echtgenotes, als één van de eerste vrije kolonisten naar Australië. Zij landden in Brisbane en vestigden zich aan de rand van het toenmalig stadje als melkveehouder, ferrybootschipper en frisdrankhandelaar.

Charles Georges Junior, zoon van Charles Georges Sr. en Jane en vader van de Keid broers, vestigde zich als meester-kleermaker eerst in Pimpama, waar de Keid kinderen hun prille jeugd doorbrachten, later dan in Graceville.

Kort voor de eeuwwisseling was Ted samen met zijn oudste broer Harry en zijn zus Ethel uitgeweken naar Charters Towers in Noord Queensland om goud te zoeken. Niets wijst erop dat zij een "lucky strike" hadden.

In 1909 weken deze 3 Keids verder uit naar het Atherton Plateau in het noordoosten van Queensland. De overheid stelde daar onontgonnen land ter beschikking (te huur) aan iedereen

die hiervan vruchtbaar land wilde maken. Dit was echter rugbrekend werk. Dicht beboste stukken land moesten met bijl en zaag van alle hout ontdaan worden. Dit hout zorgde echter wel voor het inkomen tot het land voor een eerste maal kon geploegd en bezaaid worden en de eerste oogst er aankwam.

Een gemakkelijk leven was dit alleszins niet !

In dienst bij het Australisch leger.

Bill, de timmerman, was de eerste die dienst nam. Op 21 augustus 1914 tekende hij zijn rekruteringspapieren en legde de eed af. Hij werd als Trooper nr. 170 bij het 2° Light Horse Regiment ingelijfd.

De student Guy tekende als vrijwilliger op 22 september 1914. Hij had voordien al 15 maand deeltijds bij het Reserve Australisch Medisch Korps gediend en werd logischerwijze ingelijfd bij het 3° Field Ambulance verbonden aan het 9° Bn, 3° Brigade.

Op 5 oktober 1914 meldden ook Harry en Ted zich aan bij het AIF. Beiden werd

toegewezen aan het 9° Bn, 3° Brigade, 1° Divisie.

Alle vier hebben ze de Gallipoli campagne meegemaakt. Harry werd gewond tijdens de landing op Anzac Cove op 25 april 1915. Ted had geluk, hij werd niet gewond en bleef bij het 9° Bn tot de evacuatie in december 1915. Intussen promoveerde hij tot korporaal.

Guy bleef als ambulancier de hele Gallipoli-campagne op het schiereiland en werd pas op 14 december geëvacueerd.

Bill heeft het helaas niet overleefd. Hij werd op 13 mei 1915 zwaar gewond bij een actie aan Quinn's Post, een van de gevaarlijkste voorposten van de Anzac linie. Hij stierf aan zijn verwondingen op 23 juni 1915. Hij werd op zee begraven en zijn naam wordt vermeld op het Lone Pine Memoriaal.

Intussen hadden de twee nog in Australië verblijvende broers, Leonard en Walter, begin mei 1915 zich ook als vrijwilliger aangemeld bij het AIF maar vervoegden

pas begin 1916 het 9° Bn in Egypte. Zij waren korte tijd terug verenigd met Guy en Ted maar bij reorganisatie van het AIF voorjaar 1916, werden Leonard en Walter ingedeeld bij het 49° Bn, behorend tot de 13° Brigade van de 4° Divisie.

Aan de Somme en Pozières

Begin juni 1916 waren de vijf broers in Frankrijk. Ted vocht met zijn bataljon mee in de eerste gevechten rond Pozières van 23 tot 25 juli 1916. Harry had geluk, hij werd ingedeeld bij de staf van Generaal Birdwood.

Het 49° Bn van Leonard en Walter mocht op 3 september 1916 voor de tweede keer proberen Moquet Farm, een zwaar versterkt punt ten noorden van Pozières, te veroveren. Tevergeefs !

Onder de vele slachtoffers bleven ook Leonard en Walter op het slagveld achter. Hun lichamen werden nooit terug gevonden en beider namen worden vermeld op het Villers-Bretonneux Memoriaal.

Guy die samen met zijn broers was opgetrokken, werd zeer diep geraakt door hun dood. Hij werd met medisch verlof via Engeland naar Australië gestuurd. Op 15 maart 1917 werd hij officieel om familiale redenen eervol uit het AIF ontslagen.

Er bleven nu nog twee broers, Harry en Ted, onder de wapens. Harry werd echter eind oktober 1917 met een borstvliesontsteking en een algehele uitputting naar een hospitaal in de UK geëvacueerd.

In Flanders Fields

In april en mei 1917 kwam Ted met het 9° Bn in actie in Bullecourt. Weer geraakte hij niet gewond. Hij was intussen sergeant geworden, even gedegradeerd tot korporaal wegens een nachtje verlof zonder toelating en het weigeren van een opdracht.

Hij werd ook kort gehospitaliseerd wegens de bof.

Op 7 juli 1917 vervoegde hij opnieuw zijn bataljon, ditmaal in de leper Salient.

Op 1 november 1917 nam het 9° Bn AIF de frontlijn ten zuiden van Kerselaarhoek (Daly Crossing) over van het 102° Bn 4° Canadese Divisie. Het bataljondagboek vermeldt dat de aflossing om 20u30 voltooid was en luitenant Chester met gasintoxicatie geëvacueerd werd. Dat er 6 "Other Ranks" die dag stierven was waarschijnlijk geen vermelding waard. Dat er ook een pak gewonden waren tengevolge van een zware artilleriebeschieting, werd evenmin genotuleerd.

Nochtans was sergeant Ted Keid één van die gewonden. Hij werd eerst geëvacueerd naar het 8° Canadees Veldambulace op de Brandhoek waar hij diezelfde dag nog werd overgebracht naar één van de veldhospitelen bij Remi Sidings op de Lijssenthoek. De volgende dag overleed Ted echter aan zijn opgelopen verwondingen. Hij werd er begraven met een erediens verzorgd door dominee J. Townson.

Er bleef nu nog één Keid broer, Harry, over aan het Westelijk Front. Door tussenkomst van Mr. T.J. Ryan, premier van Queensland, en steun van Generaal Birdwood, werd Harry op 23 maart 1918 wegens familiale redenen terug naar Australië gestuurd.

De familie Keid uit Graceville had meer dan haar deel gedaan voor "King and Country". Het leed en verdriet dat zij echter moest ondervinden, tart alle verbeelding en is dan ook met geen woorden te beschrijven.

Moge deze kleine Remembrance dan ook bijdragen tot het besef dat oorlog nooit goed is en alleen maar ellende en verdriet met zich mee brengt voor de mensen aan het front of thuis.

De broers van Edward Alexander (Ted) KEID:

William (Bill) (°04.1885 - † 23.06.1915 Gallipoli)

Leonard (°08.10.1886 - † 03.09.1916 Pozières)

Bennett Walter (°02.1893 - † 04.09.1916 Pozières)

Henry Charles (Harry) (°23.12.1883 - † 06.10.1969 Herberton, QLD)

Harold Guy Walker (°06.1895 - † 1969 Hobart, TAS)

René Degryse

HOE KORTSTONDIG DE DROOM.

Bij een Rupert Brooke-gedicht

Van Emile Verhaeren (1855-1916)

Hoewel hij in 1916 overlijdt verdient de Vlaams-voelende Scheldezoon Emile Verhaeren, product van een Franstalige

opleiding in Gent, niet slechts het etiket van oorlogsdichter, maar zoveel meer: van cultureel wegbereider. Door intense contacten met schrijvers en beeldend kunstenaars groeit hij al gauw uit tot de spreekbuis van het artistieke en literaire reveil aan het einde van de 19de eeuw, en hij maakt achtereenvolgens de verpaupering in Vlaanderen, zijn eigen huwelijksgeluk en, alweer, de sociale ongelijkheid en de teloorgang van het platteland, wrange vruchten van de Industriële Revolutie, tot zijn thema's.

Bij het aanbreken van de 20ste eeuw is de dichter wereldberoemd geworden en zijn oeuvre wordt wijd en zijd vertaald, geciteerd en besproken. In 1911 grijpt Verhaeren net naast de Nobelprijs voor Literatuur, die aan zijn vriend en eveneens francofoon Maurice Maeterlinck wordt uitgereikt. Tijdens zijn vele uitstappen naar Parijs bouwt hij vriendschappen uit met het puikje van de Franse symbolistische intelligentsia: Mallarmé, Villiers de l'Isle-Adam, Valéry, Apollinaire en André Gide. Ook Rainer Maria Rilke, Stefan Zweig, de futurist F.T. Marinetti en Boris Pasternak bekennen zich tot vurige Verhaeren-adepten.

1914 wordt het piekjaar van zijn roem. Het uitbreken van de oorlog, in het beschaafde Duitsland nog wel, laat Verhaeren geschokt achter; in vlamme verzen hakt de strijdbare

pacifist op de waanzin van de oorlog in. In Rouen maakt de dan 61-jarige dichter bij het aan boord gaan van de trein naar Parijs een tragische val op de sporen en overlijdt.

Veeleer dan een oorlogsdichter, is Rupert Brooke (1887-1915), de veelbelovende jonge Britse Apollo die het object van Verhaerens gedicht vormt, 'gewoon' een soldaat-dichter. Voor een succesvolle academische carrière in Cambridge in de wieg gelegd, neemt hij dienst in de Royal Naval Division en hij is tijdens de aanvangsdagen betrokken bij de gedoemde expeditie naar Antwerpen (zie ook Paul Van Ostaijen). Thuis met verlof schrijft hij de vijf onsterfelijke 'war sonnets', waaronder het uitentreuren gebloemleesde 'If I should die'. Op 1 maart 1915 scheept hij met het Hood Battalion in op een troepenschip richting Gallipoli en gaat hij hardop van een militaire operatie tegen Constantinopel dromen.

Helaas beslist zijn lot er anders over als hij eerst aan een zonnesteek, vervolgens dysenterie en, ten slotte, een fatale bloedvergiftiging ten prooi valt: een man sterft, maar een mythe wordt geboren. Met name wanneer First Lord of the Admiralty Winston Churchill in *The Times* met onverholen patriottische bedoelingen deze 'noblest of sons' de hemel in prijst, 'when no sacrifice but the most precious is that which is most freely proffered'. In juni 1915 gepubliceerd gaat Brookes "1914 and Other Poems" op minder dan tien jaar 300 000 maal over de toonbank. Blijft de vraag of ook Brooke niet tot het naturalisme van Owen of Rosenberg zou zijn geëvolueerd, had hij de landing op Gallipoli overleefd en de loopgraven aan het Westelijke Front meegemaakt.

Verhaerens Brooke-epitaf bevat, op de begrijpelijkerwijs ontbrekende oorlogsverwickelingen, de hoofdingrediënten van een postuum eerbetoon. Van meet af aan portretteert de dichter hem als gedoodverfde homerische held. Deze voegt prompt en uit vrije wil de daad bij het woord en neemt bij zijn indiensttreding met roekeloze heldhaftigheid de voortrekkersrol op zich. Die heldenstatus wordt echter voortijdig geaborteerd door de tegenheden van het lot; behalve de elementen komt daar verder geen vijand aan te pas. Even – suspens, of opluchting? – wordt door het beschreven oponthoud aan boord, een gunstiger perspectief in het vooruitzicht gesteld, maar het goudgele schijnsel van de avondhemel anticipeert Brookes nakende onafwendbare dood.

Daarmee bewandelt ook Verhaeren Churchills pad van de postume lof. De dodenzorg waar de kameraden Brooke mee omringen benadert de perfectie. Aan niets mag het de dode vriend en held ontbreken, terwijl hij over de grens van de dood het hart van zijn achtergebleven makers blijft verwarmen, hen onverminderd tot inspiratie dienend. Oprecht kameraadschappelijke banden zullen onaangetaast de dood overleven, en het verstrijken van de tijd en daarmee ook het risico dat men het spoor naar het heldengrafje bijster raakt, is voor de strijdmakers niet de eerste zorg. Het leven, de overigens niet van een homo-erotsiche zweem gespeende vriendschap en de kameraadschap, voor de makers blijven ze na de dood van Rupert Brooke een richtsnoer en een leidraad. Blood, sweat and tears. Churchill had het ongetwijfeld beaamd.

RUPERT BROOKE, soldaat-dichter – Emile Verhaeren
 Naar een brief van een van zijn vrienden en strijdmakkers die hem begroef op het eiland Skyros.

De dag dat het hem daagde dat grootse gedachten
 van de strijd
 om de hooggestemde toekomst
 van lieverlee
 de inzet zouden vormen,
 was het, dichter zijnde, voor hem een uitgemaakte zaak: ik word
 soldaat.

Niet een ogenblik aarzelde hij
 in zich de hachelijke vreugde in te tomen
 voor dat roofras rechtvaardig en milddadig te zijn
 dat zich zo gevoelloos wreedaardig toonde ;
 zijn vrije geest was op dat punt danig opstandig
 dat hij, armen en deuren open, uitbundig en scherp van geest
 de peilloze haat omarmde.
 Hij scheepde in die zomerse dag,
 toen oostenwinden de onmetelijkheid
 van de schuimende en onstuimige sneeuwstorm
 der blanke golven overdekten;
 hij scheepde voor het Oosten in,
 lichtvoetig en ferm, monkelend en snel
 en weldra zou het licht der gouden golven van de Dardanellen in
 zijn wakkere pupillen
 zijn hartslag danig doen versnellen.

Helaas ! wie wist toen hoe kortstondig de droom zou zijn
 dat nooit het geweld van zijn woeste vuistslag
 In een bloedig gevecht het zwaard
 zou planten ?

Helaas ! wie had gezegd dat in deze zilverige landen
 waar alles hem nog vreugde, liefde, pracht en feest toescheen,
 zijn verhitte brein onder zijn dichterskop
 door toedoen van de zon de dood zou vinden ?

Zijn lijf kreeg nauwelijks te lijden ;
 men legde hem te bed in de helverlichte kajuit,
 een ondergaande lichtstraal zocht nog zijn hoofdeind
 en zijn steeds klare blik zag nog hoe
 zijn beide handen zich even met het licht verguldden.
 Vroeger had hij het liefst zo willen sterven,
 een fabelachtige avond, op een afgelegen eiland
 waar de liguster en de affodil en de zorg
 week worden bij de helderste en dunste zang der fonteinen ;
 goed vier dagen al sommeerde de kapitein
 ons het eiland Skyros te belagen :
 lange aroma's van bloemen lagen uitgestrekt over het water
 en de bries zong door het touwwerk aan de masten
 evengoed was hij het, die langs de patrijspoorten binnen
 kringelde,
 zich inhield – even maar – en op de golven
 zijn laatste adem uitstrooide.

In rossig uniform
 met een enkele rij knopen waarop het militaire insigne,
 begroeven wij hem op een maanverlichte middernacht,
 op een wonderschone plek.

We hieven hem op onze broederlijke schouders,
 zijn lijkstap nog in onze grove handen.
 lichtfakkels lichtten langs de paden
 langsheen eeuwige rotsformaties.

Wat een geluk voor ons hem even nog te ruiken
 in zijn beukenhouten kist die laatste keer
 elkaar haast te raken en in alles zijn wezen
 teder en zacht, tegen ons lijf te weten.

We hebben hem onder welige bomenkruinen omzichtig te
 rusten gelegd
 op een helling met wilde salie overgroeid ;
 zijn graf werd met een olijftak bekrond
 en met witte marmerstenen overdekt.

De strijdmakkers van zijn compagnie wilden dat zijn kruis
 uit niets meer dan twee stompen van een arme en frêle struik
 bestond
 ze hebben zijn naam op een onbewerkte plank geschreven,
 met een beetje pek als inkt.

We hebben samen nog gewaakt, tot vaalbleek de ochtend
 gloorde ;
 en hem daar daarna gelaten
 in zijn soldatengroeve,
 met de zee als zijn vaderland.

sindsdien
 scheidden door het lot, soms genadig, soms ongenadig,
 onze wegen, van eiland tot eiland, de vertes tegemoet,
 overal waar zij onze bebloede armen behoefden,
 Frankrijk en Engeland.

Maar geen van ons heeft ooit de band gelost
 die ons bond met de donkere dood
 en men hield hem in gedachten, met vurigheid en glorie,
 waar men zich mengde in de slag.

Later, wanneer de willige vrede
 met zijn zachte dwang weer in ons is gedaald,
 zullen wij onder de tijm en het schuim van de zee
 zijn grafplek op gaan zoeken, die het hart van het eiland is.

Helaas ! De tijd, die alle wonden heelt
 zal ook daarheen het spoor wel doen verbleken,
 en wellicht zullen onze schreden
 hem tevergeefs zoeken van de avond tot de dageraad ;
 geen nood als wij zijn graf niet terugvinden:
 hij zal ons des te dierbaarder zijn.

Chris Spriet

HOE ZOU HET ZIJN MET HERB HARLEY?

Tien jaar later.

Op 3 juli 2013 zal het 10 jaar geleden zijn dat Herbert William Harley zijn herdenking kreeg op Messines Ridge British Cemetery. Ik was de rustplaats van die Australische soldaat tegengekomen toen ik in 1974, ook als soldaat, 'patatten' moest gaan rapen in de verzopen Westhoek en terecht kwam op een boerderij in Mesen die een 'eigen begraafplaats' op de hofstee had. Ik werd er ineens ook geconfronteerd met dat internationale van die eerste wereldoorlog. Wist ik tot dan immers veel dat Canada, Nieuw-Zeeland, Australië, Zuid-Afrika, India, China en nog vijftig andere nationaliteiten op die zakdoek die we nu Westhoek noemen terug te vinden zijn? Ik wist het niet, of niet voldoende, ja, ik schaam me. Maar toen we met de nog jonge vereniging 'Vrienden van het In Flanders Fields-museum' begonnen met de remembrances, besloot ik het

leven van die Harley uit te spitten. Als eerste onderzoeksdaad nam ik een foto van zijn 'headstone' en zag dat er een houten kruisje voor stond, zonder enige verwijzing naar de man of vrouw die dat nu juist net voor zijn steen had neergezet. Die 3e juli 2003 vertelden we wat we toen al wisten over de gesneuvelde soldaat Harley. Over het feit dat hij in 1915 als vrijwilliger zijn geboortestreek, New South Wales, verliet. En dat hij op 3 juli 1917 sneuvelde aan de andere kant van de wereld op een weg die liep van Mesen naar Waasten, of all places, toen het 42e bataljon van de Australiërs de winst van de Mesenslag moesten consolideren. Dat hij tussen die twee data vooral in oefenkampen had gezeten, en rond Kerstmis 1916 zijn vuurdoop kreeg in de zogezegd rustige loopgraven rond Armentières en Ploegsteert. Dat hij twee keer licht gestraft werd omdat hij niet bijtijds was teruggekeerd van..., ja van wat? Dat na zijn dood zijn eigen spulletjes naar zijn moeder teruggingen, naar Lismore, daar in Australië. En dat we vergeefs op zoek waren gegaan naar familieleden, die er hopelijk ergens nog moesten zijn daar aan de grens tussen Queensland en New South Wales.

We hebben ze gevonden die familieleden. Ietsje later. Begin 2004 al kregen we een berichtje van Wendy Goldsmith, geboortenaam Rayer. 'Dat zij inderdaad familie is omdat ze de dochter is van zijn jongste zuster Nellie. En dat haar moeder tot de laatste dag over hem vertelde. Dat ze sokken voor hem breide, en dat

Nellie tot op het laatst van haar leven kon vertellen hoe het voelde toen de pastoor dat slechte nieuws kwam brengen. En dat Herb's en haar moeder sedert die dag nooit meer de oude geweest is, al overleefde ze haar zoon nog 27 jaar. Ze stierf in 1944.

Die mail was het begin van een lange correspondentie tussen ons en een al even lange zoektocht binnen de Australische familie naar documenten en foto's van Herb. En ze kwamen, met mondjesmaat, maar ze kwamen: de gezichten van de familie werden reëel. Er kwam een brief van Harley tevoorschijn, en hij werd een 'vooroorlogse' renner, en een 'oorlogse' soldaat; zo leerden ons zijn foto's. Dat vertelden we in 2008 nog in deze Flash. Maar het verhaal stopte toen nog niet.

Het verhaal gaat verder: kerstdag 2009 vierden mijn familie samen met de familie van Herb, daar in Lennox Head, niet ver van Lismore. Onder de stralende kerstzon bezocht ik er alle huizen, straten, fabrieken die ondertussen 'gekende stof' waren. Bungabee, Tuncester, Lismore; het werd allemaal levend. En in het huis van Wendy was de geschiedenis evenmin afwezig: de familiefoto's met Herb en met haar moeder hadden er een prominente plaats, evenals die foto's van soldaat Herb. Toen we van Wendy afscheid namen en zij de uitnodiging voor een tegenbezoek weigerde omwille van de leeftijd, betreurde ze één ding: dat er niemand van de Harley-familie een

bezoek had gebracht aan het graf van Herb in het verre kleine Mesen.

Zij had het mis. Want al in 1986 had haar achterneef aan het graf gestaan. Harold O'Keefe was de kleinzoon van Hanna Harley, de oudste zus van Herb en 21 jaar ouder dan Nellie, zijn jongste zus. Harold is een beetje de familiechroniqueur en kwam zo ook bij Herb terecht. In 2011 ontdekte hij tot zijn eigen stomme verbazing bij het surfen naar Messines Ridge British Cemetery op de website van www.wo1.be een link naar de broer van grootmoeder want over de Remembrance van 2003 had Aurel Sercu een artikel geschreven. Via Jan Matsuert, de webmaster van de website, kwam ik dan in contact met Harold. Vorig jaar, op 27 oktober, spraken we af om samen in de voetsporen van Herb te treden, om als het ware zijn laatste dagen te herbeleven. Bleek dat Harold in 2008 een boek had geschreven over zijn familie en daarin natuurlijk ook de Harley's in het algemeen en Herb in het bijzonder een plaats had gegeven. Nieuwe foto's, nieuwe brieven en nieuwe documenten doken op.

Zo zou Herb als Herab William 'aangegeven zijn' en geboren zijn op 26 augustus 1891, wat maakt dat hij, toen

hij stierf, net geen 26 was, terwijl er op zijn steen 24 jaar staat. Een openbaring voor mij was het verslag in het boek over het feest dat georganiseerd werd toen Herb en zijn neef afscheid namen van het burgerleven. Het was een verhaal over dansen tot elf uur, over geschenken in ontvangst nemen, over weer dansen en over samen 'God save the king', 'Rule Britannia' en 'Auld Lang Syne' zingen. Het is een weinig verhullend portret over hoe de vrijwilligers feestelijk werden uitgewuifd door hun dorps- of stadsgenoten en hun familie. Het enthousiasme was groot, of men deed toch alsof. Herb heeft er zelf het woord genomen 'onder luid applaus', dankte iedereen voor de geschenken en sprak zijn appreciatie uit voor zijn (aanwezige) baas bij wie hij acht jaar als smid had mogen werken. Harold vertelt in zijn boek de verdere belevenissen van Herb tot aan zijn dood. Ook hij heeft het over de blijvende indruk die de dood van Herb op zijn grootmoeder heeft gehad. Zijn grootmoeder had de Memorial Plaque van Herb thuis hangen, iets wat de soldaten de 'Dead Man's Penny' noemden en duidelijker kan je de bedoeling van dit ding niet omschrijven. Harold heeft de Memorial Plaque nu in zijn huis hangen en denkt dat dit 'souvenir' het eerste zou zijn dat hij uit zijn brandend huis zou redden.

Raar is dat Harold en Wendy niets van elkaars zoektocht afwisten, terwijl ze toch allebei met de geschiedenis van hun familie in het algemeen en met de herinnering aan Herb in het bijzonder vrij actief bezig waren. Wendy had immers nog in de jaren negentig het militaire dossier van Herb opgevraagd. Maar nu kennen ze elkaar, mailen ze met elkaar, wisselen ze documenten uit. Via het toeval van een in 1974 overstroomde Westhoek, via patatten en via de toevalligheid van 3 juli.

Die 27e oktober 2011 legden Harold

en ikzelf tijdens de Last Post een krans neer ter herdenking aan Herbert William Harley. En tijdens die dag was het me al duidelijk geworden dat het houten kruisje dat ik in 2002 aan de headstone van Herb had opgemerkt, daar door hem was neergelegd.

Johan Van Duyse

VOORUITBLIK / KORT

Donderdag 11 oktober:

Remembrance voor Percy Gilbert (Godewaersvelde Military Cemetery, Frankrijk) door IFFM-coördinator Piet Chielens

TERUGBLIK / KORT

Vrijdag 29 juni: VIFF-nocturne n.a.v. de opening van het hernieuwde IFFM

Zaterdag 11 juli: Remembrance voor Edward Alexander (Ted) Keid door VIFF-bestuurslid René Degryse

Vrijdag 14 tot dinsdag 18 september: Slagveldreis 2012 (het front van Piave en de Dolomieten)

In deze rubriek nemen we berichten op die niet verschenen zijn op www.wo1.be in de rubriek "Persberichten". De site publiceert o.a. artikels uit de Westhoek-edities van "Het Nieuwsblad".

20 mei 2012 – Cannes (Frankrijk):

De BBC kondigt op het Filmfestival aan dat het boek "Testament of Youth" van Vera Brittain zal worden verfilmd. Het boek uit 1933 beschrijft de verwoestende invloed van de Grote Oorlog op haar generatie. Ze verloor haar broer, haar verloofde en twee goeie vrienden in het conflict. Vera Brittain groeide uit tot een icoon van de vredesbeweging en het feminisme. De actrice Saoirse Ronan zal haar rol vertolken.
(Bron: *The Telegraph*)

4 juli 2012 – Berlijn (Duitsland):

Rechter Ernst Hess met Joodse roots kon tot 1942 aan vervolging ontsnappen dankzij zijn vroegere regimentskameraad Adolf Hitler. In 1914 dienden ze beiden in het "List Regiment" (RIR 16). Hitler zorgde ervoor dat Hess niet verplicht werd om de Joodse naam 'Israel' aan zijn naam toe te voegen en hij kreeg geen rode stempel 'J' in zijn paspoort. In 1942 viel de bescherming weg. Hess vervulde tot de val van het nazisme dwangarbeid.
(Bron: *Jewish Voice from Germany*)

19 juli 2012 – Doorn (Nederland):

Het voormalige ballingsoord van keizer Wilhelm II 'Huis Doorn' ziet zijn overheidssubsidie gehalveerd. Hierdoor komt het voortbestaan van deze 'tijdscapsule' in het gedrang. De gemeente Utrechtse Heuvelrug schreef een brief naar de Nederlandse Tweede Kamer. De 'Stichting Vrienden van Huis

Doorn' is nu op zoek naar donateurs zodat het museum toch open kan blijven.
(Bron: *RTV Utrecht*)

23 juli 2012 – Wenen (Oostenrijk):

Spectaculaire ontdekking onder het oorlogsmonument te Wenen, opgericht in 1935 ter nagedachtenis aan de gesneuvelden van het Oostenrijks-Hongaarse rijk. Bij werkzaamheden aan de crypte ontdekt men een document opgesteld door de beeldhouwer Wilhelm Frass. Daarin steekt hij de loftrumpet over het nazisme: "Moge God alle ellende, vernedering en droeve broederstrijd beëindigen en ons land verenigen onder het hakenkruis". Extreemrechtse groeperingen kwamen vaak samen aan het monument. Vermoedelijk was het bestaan van het document in die kringen bekend. De assistent van Frass liet echter een pacifistische boodschap achter: "Ik hoop dat toekomstige generaties niet meer van dit soort monumenten hoeven op te richten".
(Bron: *Libération.fr en NOS.nl*)

10 augustus 2012 - Blakeney (nabij Norwich, graafschap Norfolk, VK):

Gezocht: nieuwe thuis voor stokoude schildpad Blake. Een Britse soldaat bracht het mannetje mee vanuit Gallipoli (Turkije) in 1916. Het beestje overleefde zijn baasje met 30 jaar. Sommige schildpadden kunnen 150 jaar oud worden. De huidige eigenaar wordt zelf een dagje ouder. (Bron: *Daily Mail*)

13 augustus 2012 – Chelmsford (graafschap Essex, VK):

Wie over 2 miljoen Britse ponden beschikt, kan het voormalige vliegveld 'Stow Maries' kopen. Het was de basis

voor het 37ste Squadron van het Royal Flying Corps en diende als uitvalsbasis voor vliegtuigen die Londen moesten beschermen tegen Duitse Gotha-bommenwerpers. Er zijn 22 gebouwen aanwezig. Het vliegveld sloot in maart 1919.
(Bron: *Warhistoryonline.com*)

28 augustus 2012 – Parijs

(Frankrijk): In de handboeken geschiedenis voor leerlingen van het 3de jaar middelbaar onderwijs zijn de maarschalken Foch en Joffre geschrapt. Maarschalk Pétain – de held van Verdun – komt wel nog aan bod maar dan omwille van zijn collaborerende rol tijdens de Tweede Wereldoorlog. Sommige historici zijn in alle staten. Historicus Nicolas Offenstadt tilt er niet zwaar aan. Leerkrachten beschikken vandaag over voldoende andere bronnen en middelen om hun geschiedenislessen te stofferen en beroemdheden te vernoemen. Bovendien is de geschiedenis vandaag niet meer gefocust op de grote helden maar besteedt ze aandacht aan het lot van de miljoenen soldaten, vrouwen achter het front en de anti-oorlogsstemmen.
(Bron: *RTL.fr*)

Een overzicht van de belangrijkste tentoonstellingen

Tot 11 november 2012:

"20 ans, 20 commerçants"

20 middenstanders uit Péronne zijn gefotografeerd met 20 voorwerpen uit het museum en vertellen er een verhaal bij.

Eveneens tijdelijke tentoonstelling over 20 jaar aanwinsten van het museum.

Historial de la Grande Guerre, Péronne (F) – www.historial.org

Tot 25 november 2012:

"The Missing of the Somme on the Thiepval Memorial"

De tijdelijke tentoonstelling reconstrueert het levensverhaal van enkele honderden vermisten en buigt zich over het Britse herinneringstoerisme sinds 1918.

Historial de la Grande Guerre, Péronne (F) – www.historial.org

Tot 30 december 2012:

"Gott mit uns"

God stond aan de kant van de soldaat. Hoe kwam het geloof tot uiting in de loopgraven?

IJzertoren, Diksmuide – www.ijzertoren.org

4 november 2012 tot

31 december 2012:

"Prière de conserver! Bitte Aufbewahren!"

Werken van Béatrice Turquand d'Auzay. Haar beide grootvaders (een Fransman en een Duitser) geraakten betrokken in de Grote Oorlog. Via schilderijen, beeldhouwwerk en tekeningen roept ze haar herinneringen aan hen op.

Musée de la Grande Guerre Pays de Meaux, Meaux (F) – www.museedelagrandeguerre.eu

10 november 2012 – 14 april 2013:

"Het hospitaal van de koningin. Het Rode Kruis, L'Océan en De Panne 1914-1918"

Deze tentoonstelling schenkt uitgebreid aandacht aan de werking van de Rode Kruishospitelen L'Océan in De Panne en Vinkem, waar tijdens de Eerste Wereldoorlog 36.000 gewonden werden verzorgd.

Cultuurhuis De Scharbillie, Kasteelstraat 34, De Panne.

Open – behalve op maandag en feestdagen – van 14.00 tot 18.00 u. (gratis)
N.a.v. de tentoonstelling zal een boek verschijnen.

16 november 2012 tot 21 april 2013:

"Onbekende beelden, sterke verhalen. Belgen in oorlog"

In zijn 180 jaar geschiedenis is België betrokken geweest bij vele oorlogen. Er bestaan miljoenen clichés waarin militairen, vrijwilligers, dokters en verzorgend personeel, journalisten en schrijvers hun wedervaren hebben vastgelegd. Heel wat van die clichés vertellen een verhaal achter het beeld. Foto's van oorlogssituaties zijn een aanleiding om verhalen en omstandigheden onder de aandacht te brengen die enkel door specialisten zijn gekend.

Sint Pietersabdij, Gent – www.gent.be/sintpietersabdij

Tot 31 maart 2013:

"War Horse: Fact & Fiction"

Hoe zag de relatie soldaat-paard eruit doorheen de militaire geschiedenis?

National Army Museum, Londen (VK) – www.nam.ac.uk/microsites/war-horse/

Tot 1 augustus 2013:

"1914. De burgerwacht in alle staten!"
Tussen 1830 en 1914 bestaat er in België een nationale Burgerwacht. Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog worden meer dan 45.000 burgersoldaten opgevorderd voor bewakingsopdrachten. Na de Eerste Wereldoorlog verdwijnt de Burgerwacht uit het straatbeeld maar de reputatie van de burgersoldaten blijft nog lang tot de verbeelding spreken!

Fort de Loncin, Rue des Héros 15, 4431 Ans – www.fortdeloncin.com

OFFICIELE OPENING VERNIEUWD
IN FLANDERS FIELDS MUSEUM
9 JUNI 2012

*Toespraak burgemeester
Luc Dehaene*

*Dear Ms. Helen Clark, Administrator
of the United Nations Development
Programme,*

Mijnheer de Vice-Premier, Mijnheer de
Vice-Minister-President van de Vlaamse
Regering,

Herr Ministerpräsident der

deutschsprachigen Gemeinschaft,

Mijnheer de Minister van Staat,

Mijnheer de Ere-Gouverneur,

Excellenties, Ladies and Gentlemen,

Ambassadors and Chargés d'Affaires,

gedeputeerden, burgemeesters ,

schepenen, raadsleden en leden van de
OCMW-raad,

Mesdames et Messieurs les partenaires

du projet « Mémoires de la Grande

Guerre », vertegenwoordigers van

onze private sponsors, ontwerpers,

aannemers en meewerkende bedrijven,

Personeelsleden van de stad, Vrienden

van het IFFM,

Dames en Heren,

Voor u staat een gelukkige en fiere
burgemeester. Amper een half jaar
geleden hebben wij –enkele dagen na
Wapenstilstand- afscheid genomen van
het eerste “In Flanders Fields Museum”
en velen deden dit met de dood in het
hart. We hadden allemaal een emotionele
band met dit museum, met de kracht
en de vibratie, met de ontroering ook,
die ervan uitging. Maar ook dit museum,
dat tot op het einde meer dan 200.000
bezoekers per jaar aansprak, ontsnapte
niet aan de harde wet, dat niks voor

de eeuwigheid bestemd is. Van bij de
opening van het IFFM in 1998 hadden wij
dit meegerekend, maar nooit konden wij
toen voorzien dat het afscheid zo moeilijk
zou worden. En er was onzekerheid, en
twijfel. Zal het “nieuwe” museum even
aangrijpend zijn, zal het de bezoeker
even sterk naar de keel grijpen en de
boodschap van vrede even welsprekend
overdragen ?

*Today we have the answer. With
enthusiasm and passion a large group
of people have made the impossible
possible. There is a new museum with a
new concept, new space occupation and
new museum techniques. Yet the moving
force and clarity of the message have
remained. We will draw comparisons
with the “predecessor”, it is a human
reaction, some will probably make critical
comments, but the realization is unique
and splendid. And that is why I stand
before you as a contented and proud
Mayor.*

*Ce travail n'a pas été réalisé par un
seul individu ni par un petit groupe. Il
est l'œuvre de nombreuses personnes,
d'une équipe qui a fonctionné comme
une horloge dont les rouages s'emboîtent
avec précision. Je leur en suis
reconnaissant, au nom de la population
de ma ville, et j'ai l'honneur de leur
exprimer cette reconnaissance.*

Ik dank iedereen, die meegewerkt
heeft: de bedenkers, de ontwerpers
en de aannemers, maar vooral ook
alle arbeiders, die vele uren –ook vele

overuren- hebben gepresteerd om het
museum vandaag àf te krijgen. Het was
geen sinecure, van de eerste concepten
en ontwerpen op de tekentafel tot het
laatste object, hier werd een echt staaltje
van dynamisme en flexibiliteit getoond.

Iedereen weet dat dergelijk ambitieus
project geld, veel geld, kost. Alléén is
onze stad niet in staat om de som van
10,5 miljoen euro op te hoesten. Eén
derde (3,5 mio Euro) komt toch uit eigen
middelen, van de stad én van de vzw
IFFM. Twee derden is gefinancierd met
“vreemd” vermogen, en daar mogen wij
zeker de Vlaamse Overheid erg dankbaar
voor zijn. Met nagenoeg 3 miljoen euro
steun was dit meer dan het vijfvoudige
van hetgeen we bij de realisatie van het
eerste IFFM mochten ontvangen.

Ook vier private sponsors hebben
het project mee mogelijk gemaakt:
de Nationale Loterij, Electrabel-GDF-
Suez, Ethias en SDWorx. Zij brachten
samen 1,8 miljoen euro in het project.
Merkwaardig en bewonderenswaardig is
dat de vier sponsors de keuze hebben
gemaakt om die steun te vertalen in
een stabiele samenwerking op langere
termijn gedurende de komende 5 à 10
jaar. Daarmee wordt bewezen dat er ook
in het bedrijvenlandschap plaats is voor
méér dan louter economische motieven.
Wij zijn er onze sponsors dankbaar voor.

*Le soutien de la province de Flandre
Occidentale, soit 1,25 million d'euros,*

et les fonds européens d'un montant de 865 000 euros dont nous avons bénéficié grâce à Interreg nous ont également été indispensables. Toutes les personnes qui ont contribué à la réalisation de ce projet, d'une manière ou d'une autre, méritent nos remerciements. J'espère avoir l'opportunité de leur dire en personne. Pour notre ville et notre région, ce projet est d'une importance vitale : il est devenu le principal levier du développement culturel et touristique de notre région.

Sedert april 1998, datum van de opening van het eerste In Flanders Fields Museum, is in de hele Westhoek de belangstelling en de activiteit rond het herdenken enorm gegroeid. We denken maar aan de realisatie –sindsdien- van de onthaalinfrastuctuur in Tyne Cot en aan het Studentenfriedhof in Langemark. We denken aan de ingrepen in Talbot House in Poperinge, het Passchendaele Museum te Zonnebeke en de IJzertoren te Diksmuide. We denken aan de talrijke kleinere initiatieven zowel op het infrastructurele als op het culturele vlak,

in de ruimste zin van het woord. Alles is in beweging gekomen en de Westhoek plukt er de vruchten van: de streek staat klaar om zich tussen 2014 en 2018 aan de wereld te tonen als een regio, die op een waardige manier zijn verleden herdenkt.

With the realization of this museum, the first of the five strategic projects put forward by the Flemish Government within the scope of the 1914-1918 commemoration, this commemoration has, in fact, started. However, I have mixed feelings of enthusiasm and concern. The enthusiasm is understandable: great events will be taking place; boundaries will be shifted for what will be made possible here.

Maar de bezorgdheid steekt ook zijn kop op. Zo gigantisch veel initiatieven, projecten, herdenkingen, ... staan op stapel, dat velen vrezen dat de sereniteit en de kwaliteit eronder zouden kunnen lijden. Het woord 'overkill' hebben we in dit verband al enkele keren gehoord, en het zou jammer zijn dat we wegens

een gebrek aan maat en aan coördinatie zouden inboeten aan kwaliteit.

Ce cycle de commémoration est bien plus qu'un événement touristique, il est une expression du respect de cette région pour le nombre incalculable de jeunes gens qui ont perdu la vie ici, pour des raisons qui n'étaient pas toujours claires.

Ik wil deze gelegenheid aangrijpen om hier heel openhartig te stellen dat ik een beetje bevreesd ben voor een dreigend "opbod" en "optreden in verspreide slagorde" –vergeef mij het woord- soms van de verschillende partners in en buiten de Westhoek. De wereld zal naar ons kijken en dan is het levensbelangrijk dat –zeker in het buitenland- het beeld over ons er één is van een harmonische, gelijkgezinde regio, die waardig en gelijkwaardig zijn verleden herdenkt. De coördinerende rol van de verantwoordelijken op de verschillende niveaus, het land, de regio en de provincie is hierbij essentieel.

Similarly, I sincerely hope that the commemoration cycle will have a positive impact on the image of our country. I am regularly asked by Ambassadors about the precise internal relations in this intricate country of ours. This is the ideal opportunity to show the world that, despite our domestic linguistic and other differences, we can act as a united country in order to commemorate our common history.

Quand à la fin de l'été 1914, l'agresseur a violé notre neutralité, il ne s'est pas préoccupé des barrières linguistiques ni des frontières intérieures. Il a violé l'honneur, la dignité et la fierté de tout le pays. Cent ans plus tard, le pays entier doit commémorer ces événements dans un même esprit. C'est ce que l'étranger attend de nous et c'est ce à quoi nous sommes préparés.

Dames en Heren, de evolutie van concept en uitzicht van de diverse opeenvolgende oorlogsmusea in dit gebouw –van de zeldzame wapenstukken midden vorige eeuw tot het schitterende educatieve project van vandaag-, is de weerslag van de manier waarop wij in leper het “herdenken” opvatten: het accent op overwinningen en uniformen is verlegd naar de aandacht voor het leven en lijden van de gewone mens in de loopgraven, onafgezien tot welke zijde hij behoorde. Dit is trouwens de enige manier waarop een Vredesstad als leper zijn geschiedenis wil uitdragen

I would like to end my speech here, but there is one person I wish to heartily welcome, Ms. Helen Clark. She visited our city several times when she was Prime Minister of New Zealand, and this resulted in a mutual friendship, sustained by my growing affection for her country, the distant New Zealand. Everyone who knows me will tell you of my passion for that country on the other side of the world. That is why I am particularly delighted that she is present today and will address us.

Dames en Heren, wees welkom in onze stad. Wees welkom in een stad, die vandaag gelukkig is en trots, net zoals zijn burgemeester. Deze hoogdag zal in de geschiedenisboeken van onze stad in

hoofdletters gedrukt worden. Wij zijn blij dat we dit met u allen samen, zo talrijk als u bent, mogen meemaken.

Toespraak Ms. Helen Clark, Administrator of the United Nations Development Programme

Rt Hon Helen Clark
Former Prime Minister of New Zealand
Speech at the Official Opening of the
refurbished
In Flanders Fields Museum
Ypres, Flanders, Belgium
Saturday 9 June 3pm

It is a great honour for me to be invited to speak at this official ceremony marking the opening of the renewed In Flanders Fields Museum.

This is my fourth visit to Flanders. Ypres and so many other towns, villages and fields in West Flanders hold many memories for my country, New Zealand.

During my time as New Zealand's Prime Minister, I placed great emphasis on preserving the memories of major events in the life of our nation. The World War One battlefields here in West Flanders were the setting for particularly traumatic events for New Zealanders, as they were for the people of this region, and for all who fought here on both sides of the line.

It has been a great pleasure for me to meet so many people here in West Flanders over the years who also value highly the importance of keeping the flame of these memories alive.

Our common objective led to the development of the New Zealand – Flanders Shared Memories Arrangement, signed here in Ypres during my visit in 2007.

In that agreement, New Zealand and Flanders jointly resolved to:

- increase understanding and recognition of the shared history of the wars of the twentieth century;
- honour the dead and ensure the preservation of historic and commemorative sites; and
- conserve and maintain shared war heritage material.

Here in Flanders the investment in renewal of this museum is yet further testimony to the desire of people in this region to ensure that what happened here in World War One will never be forgotten.

Twelve thousand miles away in New Zealand last year, the Passchendaele Society was formed, 94 years after the epic battle from which it takes its name. I am proud to be its patron.

Our society's objective is to ensure that New Zealanders are aware of the role our people played on the Western Front and at Passchendaele. It will ensure that there is an annual commemoration, work

to preserve related heritage sites and material in New Zealand, and reach out to younger generations to tell the story of what happened to their forebears.

This vision is highly consistent with that of the "In Flanders Fields" Museum. Here you have always emphasized the personal stories of those caught up in devastating events with geopolitical consequences.

As the quote on the invitation brochure for today's opening says: "There are many who will tell you of the noble side, the heroic side, the exalted side of war. We must show you the other side, the backwash of war."

The backwash of war in Flanders, was hundreds of thousands dead, many more injured and traumatised, and communities shattered. It was war at its most vicious, with heavy losses of life as men fought to advance over mere metres of ground. It was war which saw new and deadly weapons, including the use of chemicals.

Unlike the wars and armed conflicts of the last few decades, the war in Flanders was not at the top of television news bulletins. Television had not been

invented, and generally heavy media censorship prevailed. The worried families of the soldiers received the occasional letter from the trenches which disclosed little of the true horror – the censor’s pen was quick to delete graphic material.

The communication families dreaded most was the black-edged telegramme informing them of a loved one’s death, with little if any detail or context provided.

In today’s conflicts, the bodies of New Zealander servicemen and women who die abroad are brought home to their family. While painful, that does help families to grieve and reach closure. It is a far cry from World War One when not only did the bodies not come home, but also the likelihood of close family ever seeing the grave of a family member 12,000 miles away was very remote.

In Flanders, New Zealand troops were to experience both relative success in military terms and absolute disaster. The battle around Messines in June 1917 and the Battle of Broodseinde on 4 October were regarded as great successes, despite hundreds of deaths and casualties. But the attack on the Bellevue Spur at Passchendaele on 12 October became New Zealand’s worst ever military disaster, with 800 men killed on that day. By the end of the New Zealand engagement in Flanders there had been more than 18,000 casualties of which close to 5,500 were fatalities.

Driving through the peaceful towns and countryside of Flanders today, it is hard to imagine it the way it was for those who fought here. But the reminders are everywhere in the trenches preserved, in the meticulous story-telling of the area’s museums which interpret those epic events, and in the war cemeteries large and small which dot the landscape. Every name on the gravestones, every name of the missing on those memorial walls, tells a story of lives lost, dreams unfulfilled, homes never returned to, and grieving families.

These are the reasons for commemorating what happened here. The more we know about World War One in Flanders, the more we know about pain, death, and suffering. The more we know, the less we understand about how human life came to be destroyed in this

way. The more we know, the more we appreciate the importance of diplomacy, mediation, and peaceful resolution of conflict, so that others do not suffer the way in which soldiers and civilians suffered here.

I wish we could say that our world fully absorbed such lessons from Flanders and other World War One theatres. Twenty one years after the armistice, a second deadly World War broke out. The Korean War followed hard on its heels in the 1950s, and then came the war in Vietnam in the 1960s and 1970s. All these conflicts engaged New Zealanders.

Elsewhere, wars between states and increasingly civil wars have taken and continue to take a heavy toll on human life. To this day, too many lose life and limb every year from the remnants of war – landmines and other unexploded ordinances.

My work these days is dedicated to promoting the mission of the United Nations, founded in the aftermath of World War Two to promote peace and security, human rights, and development. At the United Nations Development Programme which I now head, we work in countries badly afflicted by conflict to provide the conditions for building peace and recovery from the wounds of war.

We support women's voices being heard at peace negotiations and in the new parliaments and assemblies being designed; we are involved in demining, so that communities can farm their land again and walk in safety; we support disarming, demobilising, and reintegrating former combatants; we work to create livelihoods in communities beginning to rebuild; and we support implementation of the rule of law and the establishment of the institutions which that requires.

Our hope is that communities which are still experiencing armed conflict will one day experience the peace and tranquility which characterise regions like Flanders which have risen from the ruins of war. Ypres, itself laid to waste, took special care to rebuild its medieval Cloth Hall, Cathedral, and town centre, with the Cloth Hall receiving recognition from UNESCO in 1999 as a World Heritage Site.

In five years' time, the centennial of the Battle of Passchendaele will be commemorated. As one privileged to have participated in the ninetieth anniversary events, I know that this region will host a series of dignified and appropriate occasions in 2017, just as you have ever since 1917.

In so many ways the peoples of towns of Flanders have honoured those whose fate it was to be here in wartime. I especially commend the Last Post Association, which every night since the 1920s, with the exception of the years under Nazi occupation, has performed a solemn ceremony of remembrance at the Menin Gate.

Ypres and its environs have experienced the very worst of war and destruction. The peoples of even far away nations like New Zealand were deeply affected by what happened here.

But the story of recovery of Ypres and Flanders, and of the determination to keep the memory of what happened here alive and to learn from it, is inspiring. The opening of the new In Flanders Field Museum marks another milestone in the remarkable journey of Ypres, and reaffirms its place in the pantheon of communities dedicated to building and sustaining peace.

Thank you once again for the opportunity to be with you today and to speak in appreciation of the work of the communities of Ypres and Flanders to share memories and understanding of what happened here.

fotograaf Tijl Capoen.